

DUURZAAM
BEWAREN

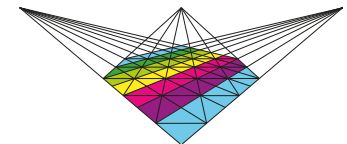
VEILIG
BEHEREN

BESCHIKBAAR
STELLEN

PUBLIEKSJAARVERSLAG 2025

25 JAAR

ZEEUWSARCHIEF

‘Een jaar met een zilveren randje voor het Zeeuws Archief’

2025 was een bijzonder jaar voor het Zeeuws Archief omdat de organisatie officieel 25 jaar bestond. In het jaar 2000 zijn het Rijksarchief Zeeland en de archiefdiensten van de gemeentes Middelburg en Veere samengegaan en sindsdien hebben we met meerdere Zeeuwse overheden dienstverleningsovereenkomsten afgesloten.

En ook dit jaar zijn er weer nieuwe overeenkomsten getekend. Om ruimte te creëren voor inkomende archieven heeft een grondige herinrichting van een van onze depots plaatsgevonden. Ook het e-Depot is enorm gegroeid.

2025 was ook bijzonder vanwege het heuglijk nieuws dat UNESCO de archieven van de Deltadienst en haar voorgangers in april 2025 besloot op te nemen in het internationale *Memory of the World Register*. Deze archieven krijgen de komende jaren een centrale plaats in ons beleidsthema ‘klimaat en water’.

Eind 2025 stemden de Provincie Zeeland, het waterschap en de gemeenten Schouwen-Duiveland, Terneuzen en Vlissingen in met toetreding tot de Gemeenschappelijke regeling Zeeuws Archief.

In dit publieksjaarsverslag lees je meer over ons zilveren jubileum en andere hoogtepunten van dit jaar. Dit publieksjaarsverslag is digitaal zodat je makkelijk kunt doorklikken naar allerlei achtergrondverhalen en afbeeldingen. Ik wens je veel interactief lees- en kijkplezier toe.

Anya Luscombe
Directeur

Kermis op de markt in Middelburg, 1937. Aquarel van Jim Frater.

In 2025 heeft de Vereniging Rembrandt de nalatenschap van kunstenaar Jim Frater (1887-1969) geschonken aan het Zeeuws Archief. Anya Luscombe over ‘Kermis op de markt in Middelburg’:

‘Een verrassende tekening met prachtige kleuren.’

Lees ‘Deltadienst-archieven
werelderfgoed’

Lees ‘Vereniging Rembrandt schenkt
nalatenschap kunstenaar’

Op verschillende manieren stonden we stil bij ons 25-jarig jubileum, waaronder de publicatie van het tijdschrift 'Een Zee van Tijd' en een interviewreeks.

Roelof Koops: "We wilden geen hoogdrempelig instituut zijn"

Rob van der Zwaag: "Iedereen zag die vernieuwingsslag"

Willemien van Montfrans: "We hebben nog veel lessen te leren"

Hanneke van Aalst: "We moeten er ook voor zorgen dat serendipiteit nog steeds bestaat: dat je toevallig iets geweldigs vindt waar je niet direct naar op zoek was. Die vondsten zijn het meest fascinerend en zorgen vaak voor waardevolle doorbraken."

De overhandiging van het eerste exemplaar 'Een Zee van Tijd' door directeur Anya Luscombe aan Frans Weisglas, voorzitter van het bestuur van het Zeeuws Archief en Eva Vriend, schrijfster, historicus en spreker van de Vriendenlezing 2025.

 Lees de interviews
'25 jaar Zeeuws Archief'

 Lees 'Nieuw tijdschrift laat zien hoe actueel het verleden is'

CIJFERS LOCATIES EN MENSEN

LOCATIES

ZA Middelburg

Hofplein 16

– hoofdlocatie: studiezaal, depot en kantoren

Bezoekers	1.531
Aangevraagde archiefstukken	5.050
Inventarisnummers gescand	1.176
Inlichtingen via e-mail	2.047

ZA Zierikzee

Laan van Sint Hilaire 2

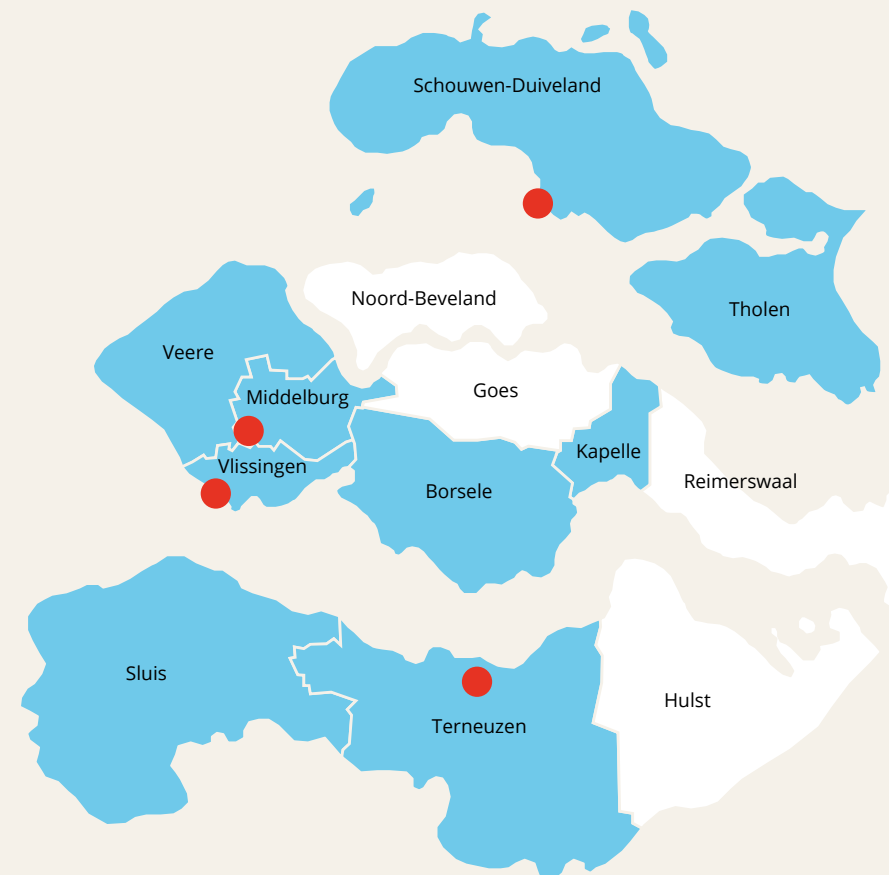
– studiezaal en depot voor archieven Schouwen-Duiveland

Bezoekers	547
Aangevraagde archiefstukken	1.028
Inventarisnummers gescand	153
Inlichtingen via e-mail	721

ZA Vlissingen

Hellebardierstraat 2

– depot voor gedigitaliseerde, en daarmee weinig fysiek geraadpleegde, archieven

ZA Terneuzen

Kennedylaan 1

– depot voor de waterschapsarchieven van Zeeuws-Vlaanderen
– studiezaal open op afspraak

● Locaties Zeeuws Archief

● Zeeuwse gemeenten waarvoor het Zeeuws Archief archieven beheert

MENSEN

Medewerkers	64
Fte	51,16
Vrijwilligers	77
Verdeling man-vrouw	35%-65%

Inspectie en advies

Een betrouwbare overheid heeft haar informatiebeheer op orde, zowel op papier als digitaal. De Archiefwet verplicht de overheid daartoe. Het Zeeuws Archief houdt toezicht op de overheidsinformatie bij de aangesloten overheden en brengt advies uit.

Naast het uitvoeren van een aantal integrale inspecties, zijn we in 2025 bij alle aangesloten overheden gestart met het uitvoeren van een themainspectie op het informatiebeheer bij de griffie. Tijdens twee bijeenkomsten kwamen Zeeuwse overheden samen om ervaringen uit te wisselen over de Wet open overheid (Woo).

 Lees 'Overheden komen bij elkaar in Zeeuws Archief om te werken aan transparantie'

Personeel gereedschapwerkplaats van de Kon. Mij. de Schelde (KMS). Afscheid van dhr. Heine de Plaa, 1 oktober 1960.

CIJFERS ARCHIEVEN EN COLLECTIES

Het Zeeuws Archief beheert en bewaart de analoge en digitale archieven en collecties van overheden, particulieren en bedrijven in Zeeland. Het Zeeuws Archief is dé expert in het bieden van opslag, authenticiteit en toegankelijkheid in de fysieke depots en het Zeeuws e-Depot.

Analoge archieven en collecties in fysieke depots

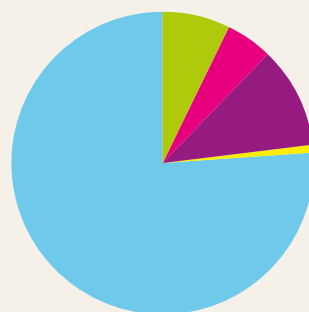
Partners en beheerde meters

Kapelle	300
Middelburg	4.000
Provincie Zeeland	5.046
Rijk	11.060
Schouwen Duiveland	3.905
Terneuzen	2.662
Veere	3.000
Vlissingen	2.200
Waterschap Scheldestromen	2.428
Totaal	34.601

Archieven in Zeeuws e-Depot

in gigabyte

● Gemeenten Terneuzen	1.123
● Gemeente Middelburg	814
● Gemeente Tholen	1.656
● Gemeente Schouwen-Duiveland	146
● Eigen digitaal archief	11.769
Totaal	17.168

Aanwinsten

Uitgelichte aanwinsten:

- Kunstenaarsarchief van Jim Frater (1887-1969). Deze nalatenschap is geschonken door de Vereniging Rembrandt;
- Archief wethouder, aannemer en mossel- en oesterondernemer C. Lindenbergh uit Wemeldinge;
- Tekeningen van Middelburgse taferelen door de stadstekenaars Arian van Dijk en Merel van Rens;
- Archief Vlissingse Oratorium Vereniging (waaronder het Zeeuws Concertkoor).

78 aanwinsten is minder dan eerdere jaren. Een bewuste keuze, om in 2025 meer aandacht en tijd te geven aan het verwerken van de zeer grote aantallen aanwinsten van de afgelopen jaren. Geheel in lijn met het acquisitiebeleidsplan is ook gestart met een analyse van hiaten in de collectie.

In samenwerking met het Zeeuws Museum ontvingen we archiefstukken uit de nalatenschap van Antoine Mes (1927-2024).

 Lees 'Overdracht archief kunstenaar Antoine Mes'

Overdrachtsmoment in het atelier van Antoine Mes. V.l.n.r. Marjan Ruiter, Maayke Mannaert, Marlous Mes, Anya Luscombe.

Restauratie en behoud

De populariteit van het scannen op verzoek blijft ook bij restauratie en behoud te merken. Hiervoor zijn in 2025 **150 stukken** gerestaureerd of geconserveerd.

884 meter archief is verpakt voor de diverse GR- en DVO-partners. Bij het verpakken hoort ook het zeer bewerkelijke verwijderen van schimmelresidu, zure onderdelen en nietjes, als ook het herinrichten van kasten. Er is extra verpakwerk uitgevoerd voor de herinrichting van depot 3.

De herverpakking van het archief van het Provinciaal Bestuur (1813-1939) is in 2025 afgerond. Daarmee is **1 kilometer** unieke Zeeuwse geschiedenis veiliggesteld.

 Lees 'Wat doe je als ruim een kilometer aan archief moet worden opgeknapt?'

Schoonmaken van schimmelresten in het eigen restauratieatelier van het Zeeuws Archief.

Ondertekenen van de overeenkomst e-Depot met gemeente Kapelle. V.l.n.r. Linda Koole, Constantijn Jansen op de Haar, Anya Luscombe, Stefan Schrier en Bart Dieleman.

Zeeuws E-depot

Het Zeeuws e-Depot blijft groeien: in 2025 zijn er meer dan 5,1 miljoen bestanden toegevoegd met een totale omvang van 13.75 terabyte. Het op orde brengen voor duurzame toegankelijkheid van born digital archieven vraagt om nieuwe methoden en technieken. Er is daarom gestart met het ontwerpen van applicaties om deze werkzaamheden te automatiseren.

Twee nieuwe partners zijn bij het Zeeuws e-Depot aangesloten: gemeente Kapelle en gemeente Sluis. Dat brengt het aantal op **11 aansluitingen** van de 15 Zeeuwse overheden.

 Lees 'Zeeuws e-Depot verbreekt opnamerecord: dit jaar al 2,5 miljoen nieuwe documenten toegevoegd'

Fysiek en digitaal beheer

Ook in 2025 was het doel om de archieven en collecties zo te beheren dat alle informatie vindbaar en raadpleegbaar is. Elk archief wordt geïnventariseerd en krijgt een toegangsnummer. Alle delen krijgen een inventarisnummer en een beschrijving. De vindbaarheid van informatie wordt verder verbeterd door het opnemen van metadata, d.w.z. 'informatie over de informatie', bijvoorbeeld auteur, datum en taal. Er is in 2025 gewerkt aan een prioritering van archieven die in aanmerking komen voor versnelde digitalisering.

 Lees 'Fysiek en digitaal beheer'

1971 Grevelingen. Aanleg Brouwersdam. Kabelbaan in gebruik bij de sluiting van de zuidelijke geul. Dia door Foto Berge. Beeldbank Schouwen-Duiveland, nr DIA-1760.

Digitaliseren beeld en geluid

In 2025 zijn **drie videocollecties** van Zeeuwse hobbyfilmers gedigitaliseerd en gepubliceerd. **292 amateurfilms** van Co Smit, Ada Prince en George Dobbelaar zijn online te bekijken.

Ook foto's, dia's, prenten en tekeningen uit de volgende archieven en collecties zijn gedigitaliseerd:

- Verzameling Beeld en Geluid: **100**
- Glasfabriek Sas van Gent: **589**
- Fotoarchief Joop van Houdt (Schouwen-Duiveland): **1.708**
- Fotoarchief J.F. Dellaert (Vlissingen): **1.130**
- Fotoarchief Yara Sluiskil (zakelijke dienstverlening): **300**

De online beeldbank van het Zeeuws Archief telde aan het eind van het jaar **306.626 afbeeldingen**.

Op de markt is je gulden een daalder waard, 1996 (Co Smit)

Hendrika, de varkensboerin, 1999 (Co Smit)

O.T.M.M.Z. met oude tractoren te Nisse bij het Schaapscheerderfeest (Ada Prince)

Voorjaarstrek bij Breskens, 1998 (Co Smit)

Stoomtrein Goes-Borssele, 2009 (Co Smit)

Maria Smart en Lou Lap [Smartlap], 1998 (Co Smit)

Kom op voor de Hedwige, 2022 (George Dobbelaar)

Op jacht naar oesters - het Zeeuwse goud, 1996 (Co Smit)

Zierikzee, 1998 (Co Smit)

CIJFERS DIGITALISERING

exclusief beeld, Metamorfoze en scannen op verzoek

Centrale Keuken Middelburg 1941-1946

0,8 meter / 4.278 scans

Regeringsdienst Oog en Oor Regio Zeeland 1945-1946

0,2 meter / 1.163 scans

Middelburgs Hulpcomité 1940-1946

0,6 meter / 5.594 scans

Dienst Luchtbescherming Vlissingen 1939-1945

3,7 meter / 20.542 scans

Militair Gezag 1944-1946

15 meter / 36.618 scans

Kadastrale Plans 1850-1991

9.118 kaarten

Strafinrichtingen Zeeland 1809-1973

11 meter / 75.740 scans

Rekenkamer Bourgondisch- Oostenrijkse Tijdvak 1431-1584

5 meter / 707 scans

Stad Veere 1349-1816

80 meter / 293.825 scans

Gemeentelijke Jaarverslagen Walcheren en Zeeuws- Vlaanderen 1851-1950

4 meter / 39.656 scans

Staten van Zeeland, ingekomen stukken 1574-1799.

30 meter / 95.762 scans

Charters Godshuizen Middelburg 1343-1574

op karton in lades / 1.810 scans

140,5 METER = 14.269 INVENTARISNUMMERS = 584.813 SCANS

BESCHIKBAAR
STELLEN

Studiezaal Zeeuws Archief in Middelburg, foto: Werken voor Zeeland.

Studiezaal

Via de studiezalen in Middelburg, Zierikzee en Terneuzen zijn fysieke stukken ter inzage gegeven en werden vragen beantwoord van het publiek en overheden.

Top 3 aangevraagde stukken

1	Provinciaal Bestuur van Zeeland 1991-2016 (T610)	239
2	Rekenkamer C (T508)	225
3	Rekenkamer D (T511)	192

Top 3 archiefbankaanvragen

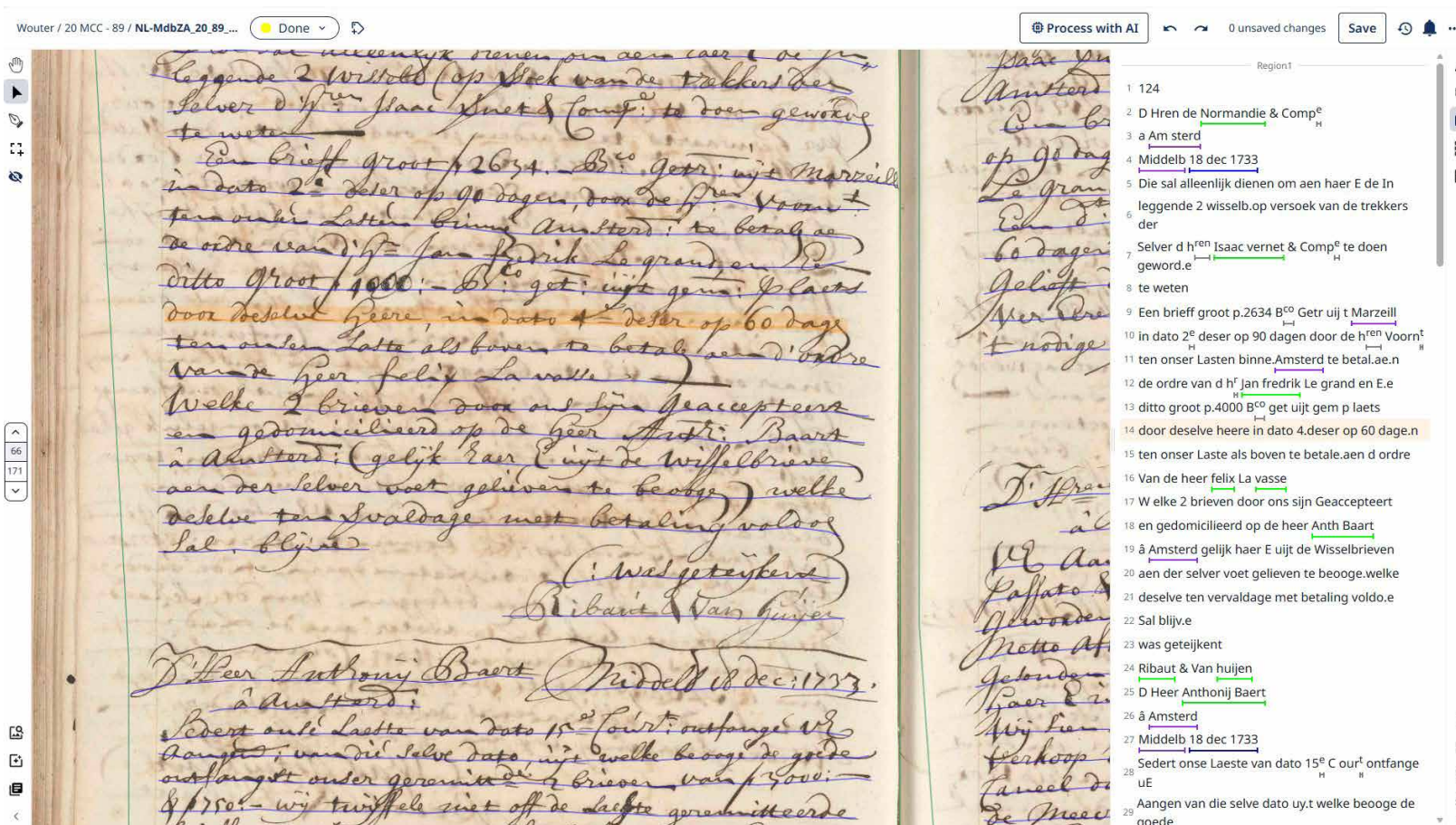
1	Rekenkamer C (T508)	173
2	Rekenkamer Bourgondisch Oostenrijks Tijdvak (T501)	155
3	Rekenkamer D (T511)	106

In 2025 hebben we **11 archiefstukken**, zowel afbeeldingen als geschreven stukken, in bruikleen gegeven aan vier musea.

Er zijn voor scannen op verzoek **1399 inventarisnummers** gescand en er zijn **2.768 vragen** beantwoord via de e-mail.

 Lees 'Documentaire over Vrederust' over het doen van onderzoek in de studiezaal.

Nieuwe zoektechnieken

Met de groei van online bezoek is er ook behoefte aan een nieuwe manier van informatie zoeken & vinden. Informatie moet sneller, makkelijker en in samenhang met andere kennis gepresenteerd worden.

Er is geëxperimenteerd met een nieuwe manier van beschrijven en technieken die kunnen helpen bij het voldoen aan verwachtingen van de online bezoeker.

In 2025 bekeken we ook hoe we technieken als Optical Character Recognition (OCR), Handwritten Text Recognition (HTR) en kunstmatige intelligentie (AI) nog breder kunnen inzetten. Door middel van Linked Open Data (LOD) verbinden we de stukken met gerelateerde archieven of objecten die elders worden beheerd.

Vrijwilligers transcriberen o.a. archiefstukken van de Middelburgse Commercie Compagnie met behulp van Transkribus (AI-tool voor handschriftherkenning).

 Wil je weten wat een data scientist doet bij het Zeeuws Archief?
Lees 'Medewerker in beeld'

Publieksbereik

In 2025 zijn weer veel bestuurders, belangengroepen en wetenschappers uit binnen- en buitenland ontvangen. Zij kregen onder meer presentaties over onze organisatie of over specifieke onderwerpen zoals de beleidsthema's en kregen een rondleiding.

Publieksactiviteiten

Open Monumentendag **314 bezoekers**

Open dag **350 bezoekers**

Vriendenlezing **150 bezoekers**

9 cursussen **161 deelnemers**

Educatie **518 studenten / scholieren**

In de media

59 uitingen in regionale en landelijke media.

Media publiceerden bijvoorbeeld over de presentatie van het onderzoek 'Bestuurders in oorlogstijd'.

 Lees 'Bestuurders tijdens oorlog vaak vooral pragmatisch'

Er is altijd veel belangstelling voor de rondleidingen in het depot tijdens de open dag, verzorgd door archiefmedewerkers.

*De film *Stilte voor de Storm* (deels in het Zeeuws Archief opgenomen) gaat over waterstaatkundig ingenieur Johan van Veen. Een exclusieve voorvertoning was te zien tijdens de open dag in het auditorium.*

Beleidsthema's

Koloniaal verleden en slavernij

De tentoonstelling 'Ooggetuigen van de Slavenhandel' was te zien tot eind 2025.

In samenwerking met het Nationaal Slavernijmuseum en Keti Koti Zeeland is de publieksmiddag 'Familiesporen' georganiseerd over voorouderonderzoek.

Archiefstukken van het Zeeuws Archief die het verhaal vertellen van de trans-Atlantische slavenhandel zijn in facsimile-vorm opgenomen in de vaste opstelling van het Suriname Museum (Amsterdam). Het museum is in 2025 geopend door koning Willem-Alexander.

Klimaat en water

De jaarlijkse open dag kreeg de titel 'Boven water. Verlies en vernieuwing na grote overstromingen'. Honderden bezoekers maakten kennis met het werk van het Zeeuws Archief. Er waren onder andere depotrondleidingen, lezingen, filmvertoningen en mini-expo's over water in Zeeland en de archieven.

 Lees 'Strijd tegen het water'

CIJFERS WEBSITES EN SOCIAL MEDIA

Zeeuws Archief

Bezoeken	426.194
Paginaweergaven	2.460.020

De meeste website bezoekers zijn afkomstig uit Noord- en Zuid-Holland. Ook zijn er bezoekers afkomstig uit andere delen van de wereld.

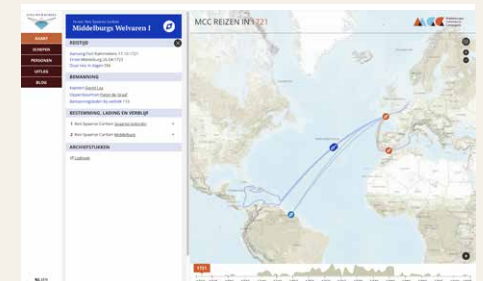
Expositie Google Arts

Bezoeken	4.029
Paginaweergaven	7.119

Blog de Eenigheid

Bezoeken	7.307
Paginaweergaven	10.772

MCC Reizen

Bezoeken	1.233
Paginaweergaven	3.651

Nieuwsbrief

Abonnees	2.900
Uitgegeven	6x

Social media

- **3.000 volgers**
- **2.050 volgers**
- **1.810 volgers**
- **214 abonnees**

Vrienden van het Zeeuws Archief

In 2025 had de Stichting Vrienden van het Zeeuws Archief **237 betalende donateurs** en **18 bedrijfssponsors**.

De Vriendenlezing op de open dag van het Zeeuws Archief werd gegeven door historicus en auteur Eva Vriend. Met 150 bezoekers was de lezing uitverkocht.

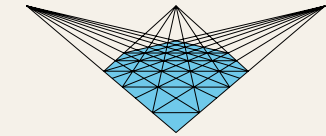
De eerste fellowships, mogelijk gemaakt door een bijdrage van de Stichting Vrienden van het Zeeuws Archief, zijn in 2025 afgerond. Ina-Maria Duynhouwer en Shannon van Essen hebben de resultaten gepresenteerd van hun onderzoek naar de Tweede Wereldoorlog en de bevrijding van Zeeland.

 Lees 'Dankzij fellowship ontdekten Shannon en Ina-Maria half vergeten oorlogsgeschiedenis'

De vrienden van het Zeeuws Archief zijn uitgenodigd voor een presentatie van de fellows.

ZEEUWS ARCHIEF

Dit publieksjaarverslag 2025 is digitaal verspreid onder relaties en gepubliceerd op de website van het Zeeuws Archief.

Tekst en coördinatie

Communicatie Zeeuws Archief

Fotografie

Beeldbank Zeeuws Archief,
Zeeuws Genootschap en
(medewerkers) Zeeuws Archief

Ontwerp en opmaak

DATBureau, Amstelveen

Bezoekadres

Hofplein 16
4331 CK Middelburg
T (0118) 678800
info@zeeuwsarchief.nl
www.zeeuwsarchief.nl

Herinrichting depot 3

Er is hard gewerkt aan de herinrichting van een van de depots om meer ruimte te creëren voor inkomende archieven. Een erg intensieve en logistieke inspanning die goed is verlopen: alle archiefstukken zijn tijdens en ook na het project vindbaar gebleven.

ARCHIEF ALTIJD ACTUEEL

Wat is de link tussen het Zeeuws Archief en de brief die de Oekraïense president Zelenski begin 2025 schreef aan president Trump van de VS?

 [Lees het hier](#)